

**ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ
„НЕОФИТ РИЛСКИ“ –
БЛАГОЕВГРАД**

ФИЛОСОФСКИ ФАКУЛТЕТ

**КАТЕДРА „ФИЛОСОФСКИ И
ПОЛИТИЧЕСКИ НАУКИ“**

**ТРАНСФОРМАЦИЯ НА ПОЛИТИЧЕСКИТЕ ПАРТИИ В
УСЛОВИЯТА НА ГЛОБАЛИЗАЦИЯ**

АВТОРЕФЕРАТ

на дисертационен труд

за присъждане на образователна и научна степен „доктор“
в област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни
науки,

професионално направление: 3.3. Политически науки

Докторант:

Григор Асенов Пашов

Научен ръководител:

Проф. д-р Борис Манов

БЛАГОЕВГРАД

2026 г.

Дисертационният труд е обсъден и насрочен за защита пред научно жури от катедра „Философски и политически науки“ към Философски факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“ – Благоевград на 08.04 2026 г., протокол № .....

Дисертационният труд се състои от увод, три глави, заключение, използвани източници.

Общият обем на дисертацията е 141 страници, от които 135 са основен текст и 6 страници литература.

Библиографията съдържа 95 източника – хартиен и електронен вариант, на кирилица и латиница.

Публичната защита ще се състои на 21 май 2026 г. от 10:00 часа в зала 412 на първи корпус на ЮЗУ „Неофит Рилски“.

Материалите по защитата са на разположение на интересуващите се в канцеларията на катедра „Философски и политически науки“ на ЮЗУ.

Съдържание

I. Обща характеристика на дисертационния труд

Актуалност на темата на изследване **Error! Bookmark not defined.**

Обект, предмет и основна хипотеза на изследването
Error! Bookmark not defined.

Цели и задачи на изследването **Error! Bookmark not defined.**

Методология и методи на изследването.....**Error! Bookmark not defined.**

Ограничения на изследването..... 10

Научна новост на дисертационния труд..... 11

Научно-практическа значимост на изследването.... 11

II. Обем и структура на дисертационния труд..... 12

III. Съдържание на дисертацията..... 12

IV. Заключение..... 44

Приноси на дисертационния труд..... 47

Научни публикации по темата на дисертационния труд..... 48

Декларация за научна етичност..... 49

I. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Актуалност и значимост на изследването

Днес, повече от всякога нараства необходимостта от изучаване на глобализацията и процесите свързани с нея. Глобализацията е процес на обвързване на държавите и обществата в икономически, културен, информационен и социален аспект.

Основни са икономическите предпоставки за процеса на глобализация. Развитието на процеса на глобализация се подпомага от разпадането на големи световни империи, възприемането на либерален политически режим от повечето държави по света, създаването на глобалските организации – ООН, НАТО, МВФ, Световната банка, СТО и по-късно ЕС.

Пикът на глобализацията е в първите две десетилетия след разпадането на СССР, защото успява да въвлече много територии недостъпни за него преди това. През това време обстоятелствата са такива, че глобализирането е нямало друга алтернатива. В последното

десетилетие процесът на глобализация среща все по-голяма съпротива от национално ориентирани елити и по-активни граждани. Тяхната гледна точка е, че страните губят от процеса на глобализация. В момента се наблюдава процес на сблъсък на интересите между глобалисти и антиглобалисти в САЩ, Западна Европа и останалия свят. Изходът на тази борба би могъл да предопредели в какъв свят ще живеят идните поколения и ще развиват своята бъдеща дейност. Заедно с това върху развитието на глобализацията оказват влияние международните конфликти и геополитическото напрежение.

В настоящата дисертация се разглежда развитието на политическите партии през призмата на развитие на цялото общество и на всички процеси- икономически, социални, културни и не на последно място дигитални.

Също така се проследяват и основните процеси на трансформация, през които преминават политическите партии в тяхното развитие в епохата на глобализацията, в която намалява суверинитета на националните държави и в тези условия те са принудени да се адаптират към външни влияния и процеси. Все в този план оказват влияние промените в икономиката, финансите публичното и корпоративното управление, разпространението на новите информационни технологии, появата и утвърждаването на

социалните медии, променящи радикално общуването на политическите партии и лидери с избирателите.

Глобалната епоха означава възникване на нов политически ред – глобална система за управление, което е пряко свързано с развитието на икономиката в световен мащаб. Глобализацията в областта на политиката е свързана най-вече с това, че в решаването на важни политически въпроси все повече водеща роля играят различни международни организации, а не отделните правителства. В глобалния свят проблемите в международен аспект е невъзможно да бъдат решени едностранно от определени политически сили или правителства. Глобализацията е свързана с важни промени в ролята на националната държава, в нейните властови ресурси за управление. Повече от всякога на преден план стои въпросът къде е мястото на националната държава и нейната идентичност, тъй като нейната роля намалява за сметка на развитието на глобалното общество, но няма да изчезне напълно.

Именно в тези условия ще бъдат проследени развитието на политическите партии. Политическите партии изпълняват множество важни функции, за да може системата да функционира. В новия глобален ред, пред който са изправени всички съвременни политически

партии, те трябва да се трансформират, за да могат да останат на политическата сцена и да бъдат политически конкурентноспособни.

В дисертацията са представени класическите функции на политическите партии - както на консервативните така и на либералните и тяхната трансформация в епохата на глобализация. И взаимно свързаната връзката между съществуването и развитието на политическите партии финансите, икономиката и влиянието на определени личности върху развитието на събитията.

Политическите партии претърпяват трансформация в глобалната ера, за да се адаптират към променените условия. Те навлязоха мощно в дигиталната ера, възползват се от достиженията в науката, за да провеждат по-ефективна пропаганда, но и за да се организират по-удачно. За да бъде една партия конкурентноспособна в глобалната ера, тя по-малко може да разчита на масовото членство и строгите вертикални командни вериги. Съвременните партии са все по-гъвкави в организационно отношение и имат все по-широко изразени елементи на вътрешна демокрация. Тези положителни изменения са възможни благодарение на разширяването на глобализационния процес през последните десетилетия. Обаче е нужно да се

отбележи и че глобализацията поставя сериозни изпитания пред някои от класическите функции на политическите партии, а и пред самите политици естествено. Заради новите политически, икономически, културни и военни условия които глобализацията налага, представителната, управленската и законодателната функции на голяма част от политическите партии по света претърпяват известна „ерозия“. Трансформацията както на либералните така и на консервативните партии се характеризира с преминаване към популистки платформи, размива се традиционното „ляво и дясно“.

След като България е част от глобализационния процес, то условията в нашата страна не са много по-различни от условията в другите страни. Съответно и родните политически партии не се различават особено от чуждестранните, като някои негативни тенденции и процеси са дори по-силно изразени.

Дисертацията разглежда подробно най-актуалното състояние и трансформацията на българската политическа система и в частност на политическите партии.

Обект, предмет и основна хипотеза на изследването

Обект на настоящото изследване са политическите партии.

Предмет е трансформацията на политическите партии в условията на глобализация.

Основната хипотеза на настоящото изследване е, че в етапа на глобализация политическите партии претърпяват съществени промени, които обхващат тяхната същност, структура, функции и роля в съществуването на съвременното общество в национален и в глобален план.

Цели и задачи на изследването

Цел на дисертационната работа е очертаване на параметрите на трансформациите на политическите партии в либералната политическа система, предизвикани от глобализацията.

Задачи на изследването:

Да се докаже връзката между глобализацията и настъпилите промени в политическите партии след 70-те години на 20^{-ти} век;

Да се очертаят характеристиките на промените на политическите партии в условията на глобализацията;

Да се изведат главните аспекти в новите място и роля на политическите партии във функционирането на обществата на 21-то столетие и в частност на съвременното

българско общество.

Методология и методи на изследването

Използваната методология се базира на интердисциплинарен подход като се използва сравнително-исторически метод, индуктивен метод, вторичен метод включващ документи, публични речи, анализи на изследвания. Интердисциплинарният подход е използван поради това, че политиката не съществува във вакуум, този подход позволява тя да бъде разбрана в нейната цялост, затова са използвани източници свързани с икономиката, социологията и дигиталните технологии. Сравнително-историческият метод е приложен при идентифицирането на „критични моменти“ в историята на глобализацията и политическите партии, довели до моментното им състояние. Индуктивният метод допринася при използването на данните в дисертацията, за да се изгради нова хипотеза, а именно, че политическите партии притърпяват многоаспектна трансформация в ерата на глобализация. Вторичният метод е използван при анализ на документи, публични речи, предходни изследвания по темата и др..

Ограничения на изследването

Въпреки, че политически партии съществуват и функционираат както в демократични, така и в недемократични политически системи, дисертацията се фокусира върху техните прояви в демократичните, поради това, че именно в тези условия: 1) се разгръщат най-пълно същността и дейността на политическите партии; и 2) най-ясно се проявят трансформациите, които протичат в тях в съвременния глобализационен процес.

Научна новост на дисертационния труд

Научната новост на дисертацията се състои главно в това, че за първи път в България се изследва как общоприетите за класически и фундаментални същност и основни функции на политическите партии претърпяват изменения, породени от възхода на глобализацията, и че те е правомерно да се класифицират от политологичната наука по нов начин.

Научно-практическа значимост на изследването

Резултатите от настоящото изследване биха могли да имат значителна практическа значимост, не само поради своята научна иновативност, но и поради важните изводи до които достига, и които очертават възможни пътища за промяна в структурата на съвременните, включително

българските, политически партии и за повишаване на ефективността от тяхното политическо действие в условия на глобализация.

II. ОБЕМ И СТРУКТУРА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Настоящият дисертационен труд на тема е с обем от 151 стр., които включват съдържание, увод, три глави, заключение, използвана литература и приложение. Библиографският списък включва общо 101 източника

В структурно отношение, дисертационният труд следва класическата структура на увод, три глави и заключение, които са разработени, с цел изпълнение на поставените задачи.

III. СЪДЪРЖАНИЕ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Увод	стр. 4
Първа глава. Глобализацията и политическите партии	стр. 10
1.1. Обща характеристика на глобализацията.....	стр. 10
1.2. Политическата глобализация.....	стр. 16
1.2.1. Основни концепции за политиката в епохата на глобализация.....	стр. 16

1.2.2. Аспекти на политическата глобализация.....	стр. 22
1.2.3. Глобални предизвикателства пред демокрацията	стр. 30
1.3. Политическите партии.....	стр. 36
1.3.1. Възникване на политическите партии – история и концепции.....	стр. 37
1.3.2. Същност на политическите партии.....	стр. 43
1.3.3. Класификации на политическите партии.....	стр. 48
Втора глава. Трансформацията на политическите партии в ерата на глобализация.....	стр. 52
2.1. Определяне на понятието трансформация.....	стр. 52
2.2. Партиите и трансформацията в епохата на глобализация.....	стр. 53
2.3. Трансформации на основните функции на политическите партии.....	стр. 58
2.3.1. Политическо представителство.....	стр. 59
2.3.2. Идеологическа функция.....	стр. 62
2.3.3. Управленска функция.....	стр. 68
2.4. Организационната трансформация на политическите партии.....	стр. 78
2.4.1. Дигитализация.....	стр. 78
2.4.2. От масовите партии към ренесанс на елитарните партии.....	стр. 88

2.4.3. От вертикална командна структура към хоризонтална.....	стр. 91
2.5. Партиите: Към упадък или адаптация?	стр. 93
Трета глава. Трансформация на политическите партии в България.....	стр. 110
3.1. Политическата система и партиите в демократична България.....	стр.110
3.2. Българските партии в глобализираната политическа система.....	стр. 121
3.3. Българските политически партии в Европейския парламент.....	стр. 126
Заключение.....	стр. 133
Литература.....	стр. 136

Увод

Уводът въвежда в тематиката на специфичните характеристики на партиите и тяхната трансформация в епохата на глобализация. Изложени са актуалността на темата, основната цел, задачи, обект и предмет. Зададен е научният проблем и изследователските хипотези.

ПЪРВА ГЛАВА. Глобализацията и политическите партии

Първа глава на дисертацията разглежда някои основни теоретични аспекти за глобалната политика. Дадено е определение за глобализацията и се изследва защо настоящият период от време е съществено различен от всички минали периоди по икономически, комуникационни, политически и културни условия. Обяснява се защо процесът на глобализация провокира, подпомага и принуждава всички икономически и политически институции да се адаптират към невероятно бързо променящите се условия. В условията на глобализацията се трансформират и политическите партии както консервативните така и либералните. Преминава се от масови партии с милиони избиратели към партии преследващи определени цели, които използват елементи от различни идеологии с цел привличане на гласоподаватели.

1. Обща характеристика на глобализацията

Образът на съвременната глобализация е формиран от бурното развитие и настъпление на капитализма. Глобализацията е резултат най-вече на икономически процеси, свързани с развитието на капитализма. Но не бива да се пренебрегват и не икономическите измерения на глобализацията. Тя отчасти формира нова глобална

култура и поради това можем да говорим за създадено космополитно общество.

Business Dictionary дава следната дефиниция на глобализацията: *глобализацията е световно движение към икономическа, финансова, търговска и комуникационна интеграция*. Глобализацията предполага отварянето на местни и националистични перспективи за по-широк възглед към взаимосвързан и взаимозависим свят със свободен трансфер на капитали, стоки и услуги през националните граници. Това обаче не включва напълно безпрепятствено движение на работната ръка и както предлагат някои икономисти, може да навреди на по-малките или крехки икономики, ако се приложи безразборно (globalizationdefinition, 2019).

1.2. Политическата глобализация

1.2.1. Основни концепции за политиката в епохата на глобализация

За да се анализира глобализацията и влиянието и върху развитието на политическия живот и в частност трансформацията на политическите партии е необходимо представяне, макар и кратко, на няколко основни идеологически концепции за глобалната политика. Те са: реализъм, либерализъм, идеализъм, неомарксизъм, конструктивизъм и феминизъм. Всяка концепция има

различен фокус за разбирането на международните връзки и тълкуването на световните събития.

Трудно е да се предположи, че само една от гореизброените теории може да даде точен и изчерпателен отговор на въпроса, как функционира международната политика. Всяка една от тях съдържа частична истина в себе си и може да се заключи, че икономическите, политическите и всички останали аспекти на глобализацията се предопределят от многобройни и сложно преплетени фактори и участници. Сътрудничеството, но за съжаление и конфликтът са неизменна част от човешката същност. Разгледаните теории предлагат алтернативни обяснение на сходни събития, които полагат основата на процеса на глобализация.

1.2.2. Аспекти на политическата глобализация

Глобалната епоха означава възникване на нов политически ред – глобална система за управление. Глобализацията в областта на политиката е свързана най-вече с това, че в решаването на важни политически въпроси все повече водеща роля играят различни международни организации, а не отделните правителства. В глобалния свят проблемите в международен аспект е невъзможно да бъдат решени едностранно от определени политически

сили или правителства. Глобализацията е свързана с важни промени в ролята на националната държава, в нейните властови ресурси за управление. Повече от всякога на преден план стои въпросът къде е мястото на националната държава и нейната идентичност в условията на глобализация. В условията на глобализацията влиянието на националните държави намалява за сметка на развитието на глобалното общество. Но ролята на държавата няма да изчезне напълно.

Важен аспект на политическата глобализация са социалните движения. Глобалните социални движения са свързани принципно с решаването на различни световни проблеми. Тяхната дейност е насочена към критикуване на политиките на различните международни организации и политиките на различни правителства. Съществуват множество НПО – това са различни организации, като голяма част от тях не се финансират от държавата, а една част от тях се финансират със средства отпуснати от правителствата, развиват обществена дейност, която не е свързана със стопанска цел. Тяхната дейност е насочена към защита на човешките права, гарантиране на равнопоставеност на всяко човешко същество, но може да преследват и свалянето на политически режими. Социалните движения се проявяват в различни форми, една

от тях е протестното движение - например срещу глобалното затопляне, срещу срещите на G-7, срещу срещите на ЕС свързани с въпроса за имигрантите и др..

Не по-малко важен политически аспект на политическата глобализация са движенията свързани с породените от глобализацията екологически проблеми пред човечеството. Съвременният свят, в който проблемите, които възникват във всички области на живота, те трябва да се решават съвместно с общи усилия, защото това са общи проблеми, засягащи цялото човечество, какъвто е опазването на околната среда, глобалното затопляне. Човечеството трябва да промени своето мислене и действия за да може да опази околната среда. Необходимо е задълбочено да бъде изследвана и екологичната глобализация (глобалната промяна в климата).

1.2.3. Глобални предизвикателства пред демокрацията

В съвременната епоха демокрацията е изправена пред сериозни глобални предизвикателства.

Възходът и падението са процеси, които съпътстват всяка сложна политическа организация – империя, държава, политическа партия и политически режим. Политическата система на либералната представителна

демократия е почти глобално установена, но както става ясно от редица социологически проучвания и резултатите от изборите дори в най-развитите западни страни, все по-малко граждани се доверяват на политиците и участват в изборите, а това делегитимира системата. Редица фактори в глобалната ера я разлагат неумолимо и необратимо. Тази система на практика вече се намира в състояние на криза, която се обуславя от различни фактори, като един от основните в съвременните условия и възходът на технологиите (Geddes, 2019).

Като обобщение може да се посочи, че казаното до тук показва, че се осъществява процес на редуциране на демократичността на глобалната политическа система, което поставя политическите партии в нова и сложна за тяхното съществуване и функциониране социално-политическа среда.

1.3. Политическите партии

Политическите партии изпълняват множество важни функции, за да може да функционира системата с основание наричана демокрация. В условията породени от процеса на глобализация, пред които са изправени всички съвременни политически партии те трябва да се трансформират, за да могат да останат на политическата сцена и да бъдат политически конкурентноспособни.

1.3.1. Възникване на политическите партии – история и концепции

В древността, през средновековието и в епохата на ренесанса се водят политически борби за власт, но те са предимно между различните социални съсловия и кръгове, а партийната основа все още не е възникнала. През тези периоди се формират политически кръгове и събрания, но не и партии в съвременния смисъл на думата. Приема се, че създаването на класическите политически партии е започнало с определени промени във властовите структури, обществото и идеите през края на 18 век и през 19 век. С революциите и прогресивните идеи на Новото време се формират контурите на гражданското общество, започва да функционира системата от политически институции (парламенти и президентски институции) и се създават условията за създаване на партии от класически тип. Политическите партии се различават от политическите групировки, защото са организирани и имат собствени идеологии, програми и структури, които ги отличават от обикновените политически борби и групировки (Манолов, 2015). Класическите политически партии с появяването си се превръщат в организации и стават институции на демократичната система. Те са натоварени от обществата с мисията да изразяват и защитават по демократичен път

различните политически идеологии и интереси. Партиите имат главната роля във вземането на управленски решения в демократичната система. За да е демократична системата е необходимо условие да съществува партиен плурализъм в нея. В демократичните общества „партиите са основният посредник между гражданското общество и държавата, които акумулират и препредават към политическата власт многообразните интереси на различните социални групи чрез свободните и демократични избори. Именно тази важна връзка между изборите и партиите ги превръщат в същностен теоретичен проблем, имащ самостоятелно място в демократичния политически процес“ (Манолов 2015) .

1.3.2. Същност на политическите партии

Понятието за политическата партия е, че тя е сложно социално тяло. А. Тодоров разглежда партията както в тесен смисъл - като организация с постоянно членство и разпределени роли, така и в по-широк смисъл, включващ партийните избиратели. Той посочва, че политическите партии подлежат на тенденция за диференциация както в рамките на членската им база, така и в рамките на партийният елит. Постепенно, партийният елит придобива повече власт и независимост, което води до формирането на партийни олигархии, които контролират организацията.

Важна роля има връзката между модерните политически партии и обществото, в което функционират. Тя се установява чрез имплантиране или вкореняване на партията и включва контакти с определени обществени групи. Връзката може да бъде основана както на рационални, така и на емоционални фактори, включително активно присъствие в общността, познаване на партийните лидери, приемане на партийните ценности и познаване на партийната програма. Тодоров смята, че няма партии, които да бъдат приети от цялото общество като изразители на неговите виждания. Всяка партия има ясно очертани полета на политическо въздействие в обществото и се отнася положително или отрицателно от различни обществени групи. Връзката на партията с обществото се основава на симпатии и предразположения на съответната публика да приема и реагира на партийните послания (Тодоров, 2012).

1.3.3. Класификации на политическите партии

Когато става въпрос за класификация на партиите, един от най-важните критерии е тяхното разположение в политическото пространство. Това означава, че партиите се различават според своите идеологически, политически и политическо-икономически позиции. Например, партиите могат да бъдат класифицирани като леви, десни,

центристски, консервативни, либерални, социалдемократични и други, в зависимост от техните политически възгледи и ценности. Тези политически различия отразяват предпочитанията и интересите на различни групи и общности в обществото.

Следващият по използване класификатор за политически партии е според идеологията. Левите политически партии пропагандират социалистически или либерални идеологии, което означава, че са насочени към широки маси от обществото, защото в много страни гражданите от ниските социални слоеве преобладават и те се нуждаят от политически партии, които да изразяват интересите им. Социалистическите партии защитават по-справедливото (според тях) разпределение на богатата в националното стопанство, което се постига с повишаване на данъците на заможните слоеве на обществото и насочването на средствата към по-бедните, за това е необходима активната държавна намеса в икономиката. Либералните партии (в България смятани за десни) конкретно се насочват към защитата на правата и свободите на индивида в обществото - те наблягат на индивидуалността на всеки човек, на неговите нужди и потребности, на ненужността от контрол върху пазара и социално преразпределение.

В дясно на политическото пространство се позиционират политически партии, които изповядват консервативни и националистически политически идеологии. Консервативните партии се борят за защитата на интересите и съответно на гласовете на мнозина представители на средната класа, държавните чиновници, представителите на бизнеса от различните му нива, земевладелците и други по-добре финансово обезпечени членове на обществото. Консервативните партии са привърженици на по-строгата йерархия в обществото и семейството, те настояват за по-малко социални плащания към индивиди и социални слоеве, за които смятат, че нямат достатъчно принос и заслуги към развитието и благоденствието на обществото.

ВТОРА ГЛАВА. Трансформацията на политическите партии в ерата на глобализация

2.1. Определяне на понятието трансформация

Трансформацията като процес се отнася до процесите на изменение и развитие, които настъпват в различни контексти – лично, организационно, социално или икономическо. Основните аспекти включват:

Трансформацията може да се случва като планиран процес, като се разбира това, към какво се стремим след трансформацията или като спонтанен процес

при който трансформацията се случва без да е била планирана и преследвана. При глобализационната ера политическите партии са претърпели трансформации по обективни причини, а не поради някакъв планиран стремеж.

Но дори и да не са били планирани трансформациите на политическите партии в глобален план, то партийните елити са направлявали внимателно тези процеси, за да съхранят значението и влиянието на организациите си. Постигането на това е изисквало и изисква и в настоящето множество действия:

Анализ на текущото състояние и оценката на настоящата ситуация са ключови за осъзнаване на нуждите от промяна или фактите на настъпилата промяна.

Стратегии и планиране, когато е възможно процесите да се направляват: Разработване на план, който да опише как да се постигнат желаните промени.

Изпълнение на промените: Осъществяване на предвидените стратегии и адаптиране на процеса спрямо новите условия.

Оценка и адаптация: Следене на напредъка и готовност за корекции, ако е необходимо.

Трансформационните процеси чрез обновяване на съзнанието на широките обществени слоеве, през

различните исторически епохи, често са служили на човечеството да се придвежва към прогрес (Norris, M., 2011).

2.2. Партиите и трансформацията в епохата на глобализация

Трансформацията на политическите партии протича като те от национални институции, стават все глобалистки. Почти всяка модерна партия има в структурите си, както национално ориентирани, така и глобалистки фракции.

2.3. Трансформации на основните функции на политическите партии

Политическите партии под въздействието на глобализацията са се променили реално и не изпълняват функциите, които са изпълнявали в историята по класически начин. Те се адаптират към променената от глобалините процеси политическа и икономическа системи. Някои от функциите на политическите партии се предефинират.

2.3.1. Политическо представителство

На политическите партии в демократичните общества е възложена мисията да бъдат посредници между гражданите и държавата. Политическото представителство

е в основата на либералните демокрации. Независимо дали демокрацията се разбира като народна власт или като ефективен контрол над политическата съдба от хората, представителството е средство за реализиране на демократичната идея да се даде глас на хората в суверенните държави. По този начин от нормативна гледна точка следва да има причинно-следствена връзка между интересите на гражданите и политическите решения на представителите. Изборите са основното събитие, установяващо причинно-следствената връзка между желанията на хората и актовете на управляващите представители. Въпреки това, как и кого гражданите избират, варира значително в различните демокрации.

Като се имат предвид тежките предизвикателства пред демократичното представителство, партиите се оказват адаптивни организации, които се опитаха да съобразяват своите стратегии с последствията произтичащи от натиска от тези екзогенни шокове. Политическата ситуация в онези страни, които са най-силно засегнати от икономическите кризи изглежда далеч от стабилна, но в същото време способността на националните политически системи да поемат стреса причинен от кризата не трябва да се подценява. По време на кризата партиите са силно изпитани, но имат

стабилността и средствата за устояване на удара и очакванията за техния капацитет за адаптиране изглеждат оправдани.

В епохата на новите политически и социални реалности политическите партии трансформират своите организационни и идеологически функции, където колективните структури се заменят от лидери. Намалява се ролята на колективните органи за сметка на едноличните решения. Партиите все по – често се трансформират в дигитални организации използващи социалните мрежи.

2.3.2. Идеологическа функция

Политическата идеология е съвкупност от идеи, убеждения, ценности и мнения, показващи повтарящ се модел, която се състезава преднамерено, както и неволно с конкурентните политически идеологии за предоставянето на планове за действие за създаване на публична политика в опит да се обосноват, обяснят, оспорят или променят социални и политически договорености и процеси на политическа общност (M. Freedon, 2001). Политическата идеология е система от принципи, който са основа за политическите действия.

2.3.3. Управленска функция

Не по-малко важна и неразривно свързана с предходните разгледани функции на политическите партии е и тази за участието им в държавното управление. Чрез политическите си идеологии партиите разпространяват идеите на хората, чиито интереси защитават. Представят ги за колкото се може по-общозначими, за да привлекат към себе си повече електорат. А чрез участието си в държавната власт те могат да реализират своите идеологии в реалната политическа практика. Степента на реализация е резултантна от огромен комплекс от фактори. Участието във властта не би следвало да е самоцел, защото е най-важното средство за защита и изразяване на определени обществени интереси.

В ерата на глобализация много съществена трансформация претърпява и управленската функция на политическите партии.

Появата на все по-обединени глобални политически фамилии способни на колективни акции е реалност, но това е възможно благодарение на разрастването на глобалните търговски, политически и военни съюзи и институции със световен обхват.

Едно от най-важните съществуващи пространства за транснационално формиране на партии е Европейският парламент.

В ерата на глобализация се наблюдават следните тенденции относно управленската функция на националните политически партии:

1. Редуциране на някои ключови управленски функции на политическите партии, спрямо класическия период на партиите преди глобализацията.

2. Националните политически партии в много по-голяма степен са обвързани в законодателната си дейност със съюзните договорености на съответната страна, с все по-влиятелните глобални и международни държавни и недържавни субекти. А страните от ЕС – с влиянието на европейското законодателство и реална политическа практика.

Партиите трябва да формират новите политически лидери, така че да могат да се съобразяват с промените в политическия живот, във функциите на партиите, а именно:

1. Способността да използват новите технологии в партийната си дейност;

2. Способността да вземат предвид активността на електората и партийните маси в тези технологии;

3. Да отчитат и да се съобразяват с променените взаимоотношения между местни и централни структури на партиите, с нежеланието за членство и гласуване.

4. Да общуват с външни фактори, чието влияние се увеличава.

В заключение: Управленската функция на политическите партии в глобалната ера се запазва, но е редуцирна в различна степен спрямо времената преди глобализацията, защото политическите партии се съобразяват не само с националните конституции в управленските си правомощия, но и с редица международни организации, съюзи, споразумения и договори.

2.4. Организационната трансформация на политическите партии

Политическите партии в глобалната ера претърпяват и много значителни трансформации от организационен характер. Политическите партии в наши дни функционират по доста по-различен начин отколкото до преди няколко десетилетия и това в голяма степен се дължи на разпространението на дигиталните технологии.

2.4.1. Дигитализация

Едно от новите условия, които глобализацията налага пред политическите партии е повсеместното разпространение на дигиталните технологии във всички сфери на живота. Политическите партии се стараят да се възползват максимално от този процес и да изпреварят

конкурентите си в областта на информационните технологии, защото това би им осигурило политически печалби.

Анализ на тази модерна тенденция прави Христо Проданов в книгата си - Дигиталната политика:

В глобалната ера се случват важни тенденции в развитието на политическите идеологии и влиянието на средствата за масова информация върху тях. Вестниците, радиото, телевизията и интернет играят съществена роля в формирането, разпространението и промените на идеологиите в съвременния свят. През XVIII и XIX век, вестниците са били основен фактор за появата и разпространението на секуларни идеологии като либерализъм, консерватизъм, социализъм и комунизъм. Те предоставяли възможност за широко разпространение на политическите идеи и обединяване на поддръжниците им. С появата на радиото и телевизията в XX век, възниква нов инструмент за пропагандиране на различни идеологии. Те имат способността да достигнат масовата аудитория и да формират общественото мнение. Същевременно, тези медии допринасят и за размиване и трансформация на традиционните идеологии, особено в западните либерални демокрации, като се дава възможност за по-голяма

плурализация на идеи и появата на нови играчи в политическата сфера.

С нарастването на интернет и социалните медии, процесът на трансформация и фрагментация на идеологиите се засилва. Интернет дава глас на различни групи и организации, които представят разнообразни идеи и гледни точки. Възникват нови форми на мобилизация и обединение около конкретни проблеми и въпроси, вместо да се придържат към традиционните идеологически рамки. Тези процеси на размиване, трансформация и фрагментация на идеологиите са влияние и на глобализационните процеси, които отварят врати за по-широкия достъп до информация и взаимодействие между различни култури и идеи. Следователно, средствата за масова информация, включително интернет, играят значима роля във формирането и преобразуването на идеологиите, а политическите са принудени да се адаптират към тези нови предизвикателства и възможности в комуникацията с гражданите (Проданов, Х., 2010).

В заключение на това как едно от най-великите достижения на глобализацията – интернет, трансформира политическите партии, могат да се направят ледните изводи:

Политическите партии се възползват максимално от дигиталните форми на комуникации и общуват пряко с избирателите си и обществото като цяло. Новото е, че значимите политически партии от големите страни в наши дни могат и общуват с глобалното общество.

Политическите партии вече не се нуждаят от големи партийни структури и такава масовост от членове, каквито са били необходими преди глобализацията, за да са възможни големите и тромави вертикални командни вериги в партиите. В наши дни партийните лидери общуват с партийния актив и избирателите директно. Командните вериги в модерните партии са хоризонтални.

Политическата система на либералната представителна демокрация не се е изменила особено от новите технологии на комуникация. Политическите партии се възползват максимално от тях за собствените си интереси.

Поради наличието на тези технологии, политическите партии се трансформират организационно, те представят своите възгледи, като използват социалните мрежи за директна връзка.

2.4.2. От масовите партии към ренесанс на елитарните партии

Масовите партии възникват, като противотежест на наложената елитарна политическа система от 18 – 19 век в Западна Европа. Това става постепенно, след като започва отменянето на имуществения и образователен ценз за гласуване в редица страни (първо за мъжете, а след това и за жените).

2.4.3. От вертикална командна структура към хоризонтална

Поради намаления състав на членовете, политическите партии са принудени да закриват множество партийни клубове и териториални организации. Това налага смяна на командната система на политическите партии от вертикална към хоризонтална. Тази трансформация става възможна благодарение на дигиталните технологии и възможността партийните първенци да изпращат посланията си директно до избирателите.

Хоризонталните структури за управление предполагат още едно положително явление за политическите партии в глобалната ера – те могат да подобрят нивото си на вътрешнопартийна демокрация.

2.4.4. Партиите: Към упадък или адаптация?

Дали партиите западат или са адаптирани е дискуссионен въпрос. Тодор Танев провежда обширно

проучване в което разглежда и двете гледни точки. Той посочва, че Артър Шлезинджър обявява западането на партиите за мит. Според привържениците на мнението за адаптацията на партиите, те са по-силни от всякога в резултат от нарасналото съревнование по-между им. На обратно мнение са учени като Джек Струо, който мисли, че партиите сериозно деградират заради обективно наложените промени в начина на финансирането им в последно време. От друга страна безусловно вярно е, че политическите партии имат функции, които едва ли могат да бъдат дублирани, т.е в известен смисъл те представляват „монополисти“ в политическите процеси. Това ги прави незаменими и следователно трайни политически институции. Според Георги Карасемионов се обобщават следните непреходни свойства на политическите партии и се доказва, че партиите имат фундаментална роля при:

- формиране и артикулиране на интереса на значими обществени групи и прослойки;

- процеса на политическа комуникация;

- политическо рекрутиране на ръководители;

- вземане на стратегически решения, свързани с държавното управление;

-мотивиране и мобилизиране на политическо участие;

-постигане на политическа интеграция на социалните групи;

-легитимиране и табилизиране на политическата система.

ТРЕТА ГЛАВА. Трансформация на политическите партии в България

3.1. Политическата система и партиите в демократична България

България никога не е изолирана от процесите на икономическа и военна глобализация след Втората световна война. Макар и намираща се зад „Желязната завеса“ страната е имала дипломатически, икономически и културни връзки с почти целия свят. Членството в СИВ не е ограничавало страната да търгува със страни от Запада. Промяната след 1989 г. поставя страната в нови условия. Политическият режим е променен от тоталитарен на демократичен, а външнополитическата ориентация – от Изтока към Запада. Това позволява България да бъде привлечена и интегрирана в глобалните структури, икономически и политически съюзи.

Във времената на глобализация политическите партии имат за главен приоритет да изразяват и защитават политическата воля на гражданите на национално ниво, а за това е нужно да лавират в една сложна глобална среда между множество политически и икономически играчи и фактори (международни организации, партийни фамилии, НПО, глобални корпорации и държави борещи се за световна хегемония). Реално политическите партии в България се стараят да се справят в това лавиране между национални интереси и изискванията налагани от глобалната външнополитическа среда.

Политическите партии в най-новата българска история възникват паралелно със завръщането към либералната демокрация. От това следва, че нашите партии са политически институции с опит и традиции на няколко десетилетия, а не с вековния опит на сродните им институции от Запада. Първата партийна система се характеризира с интензивната конкуренция между СДС и БСП. В този начален етап на представителната демокрация се наблюдава роене на партии заради ентузиазма на обществото към новата политическа система и възможността за лично участие в политиката на страната. Създават се партии, които използват имената на класически партии от миналото, като БСДРП, БЗНС –

Никола Петков, Демократическата партия, БЗНС – Врабча, Либералдемократическата партия и други. Освен това от съпротивителните движения срещу тоталитарния режим също възникват партии. Много от тези изброени либерални партии се включват в съюз и формират СДС, те стават важен фактор в политиката на страната. От друга страна БСП е за запаване и развитие на социализма, но вече с демократични средства и по правилата на новата система.

Основната политическа дейност на новите демократични партии е насочена към провеждането на законодателни и икономически реформи, за да се изгради и развива една нова България, по западен образ и подобие. Преминава се към частна собственост на средствата за производство, свободен пазар и икономическа инициатива, защита на конкуренцията и свободния избор. Много от посланията на новите партии обаче са насочени към миналото и борбата с тоталитарния режим.

Преходът приключва през втората партийна система, когато България става член на НАТО и Европейския съюз. По това време страната е напълно трансформирана политически и икономически и е станала част от глобално разпространената система на либералната демокрация и така наречената международна общност формирана около правилата и ценностите на Запада. Тенденция за

политическите партии по това време, е че те повече се съобразяват не с предварителни партийни програми, а с това какво искат избирателите в дадена ситуация. Това е процес на бързо ситуационно реагиране породен от условията на глобализация и характерен за партиите и в другите страни. Известна криза на представителството също започва да се наблюдава. Съществуват процеси на формите на демократични практики на пряко обществено участие. Тенденция за българските партии е те да се превръщат в силно лидерски, дори първоначалният им замисъл да не е бил такъв, партията изразява вижданията на лидерите. Това се наблюдава и при основните партии, значими за политиката в страната след 2001 г.- НДСВ, Атака, БСП и ДПС.

3.2. Българските партии в глобализираната политическа система

За българската политическа ситема в глобалната епоха и след демократичните промени е характерно, че политическите партии се оказват много нетрайни организации и успяват да изържат обединени и със същото име само за времето на провеждане на едни или няколко избори. Това доказва, че тези партии са били временно събрани заедно от мимолетни интереси на няколко лица с финансови възможности или на по-широки кръгове от

обществото, но без вяра в ценности, които биха ги задържали в тези политически организации за дълго. В България има до момента само три парламентарно представени политически партии устояли на изпитанията на времето и това са – БСП, ДПС и възникналата през 2006 година партия ГЕРБ, която успява да съхрани силната си организация дори в моментите на неучастие във властта. Забележима тенденция за третата партийна система е и продължаващите спадове в резултатите на БСП и другите социалистически партии. БСП изглежда постоянно се намира във вътрешни противоборства и битки за лидерската позиция. Тази най мощна в лявото пространство не се справя да предложи модерни политики в социалната сфера и да заинтригува обществото отново.

Негативната тенденция за корупционни скандали и усещането в обществото за широка корупция по високите етажи на властта се запазват.

ГЕРБ продължава да отстоява водещо място на зачестилите поради острата политическа криза избори. Изглежда политическите конкуренти на партията не съумяват да намерят правилната стратегия и да променят тази тенденция.

Освен оказалите се най-трайни във времето политически партии има и политически партии, които са

относително нови, но успяват да влязат в парламента през последните няколко избори, а някои от тях дори постигат впечатляващи резултати, въпреки тенденцията за намаляваща избирателна активност в страната, а може би благодарение на нея.

И днес, в началото на 2026 г. на предстоящите избори се явява нова политическа коалиция „Прогресивна България“. Формацията не се определя като лява и дясна и така тя ще търси по-широко гражданско доверие.

3.3. Българските политически партии в Европейския парламент.

Дейността на българските политически партии в Европейския парламент е важна част от политическия живот на страната. България има свои представители в Европейския парламент, които работят по различни въпроси, свързани с политиката на Европейския съюз. Българските партии излъчват представители, които участват в различни комисии и заседания на парламента. Те се ангажират с важните теми на днешния ден, като икономическата политика, правосъдието, миграцията и климатичните промени. Българските депутати често работят в коалиции с колеги от други държави членки, за да защитят интересите на България и да влияят до определена степен на законодателството на ЕС.

Българските партии в Европейския парламент също така отразяват и националната политика, като те често се опитват да прокарат решения, които отговарят на интересите на българските граждани (www.europarl.europa.eu).

Модерните български политически партии не се различават от другите демократични партии по функции и в организационно отношение. Българските партии са институции на демократичната система, отговарящи на изискванията на времето си.

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Глобализацията е процес, който уеднаквява икономическите стандарти, разбиранията за политика (имаме политически съмишленици не само в страната си, но и в целия свят) и на определени нива културата (всички си приличаме по потребителската култура), човечеството си остава разделено. То е разделено на раси, религии, ценности, обичаи и традиции.

Глобалната ера е време на непрестанно нарастващ и разширяващ се социално-икономически кливидж.

Политическите партии реално претърпяват трансформация в глобалната ера, за да са в крак с променените условия. Навлязат мощно в дигиталната ера. Те се възползват от достиженията в науката, за да

провеждат по-ефективна пропаганда, но и за да се организират по лесно и ефективно. За да бъде една партия конкурентоспособна в глобалната ера, тя по-малко може да разчита на масовото членство и строгите вертикални командни вериги. Съвременните партии са все по гъвкави в организационно отношение и имат все по-широко изразени елементи на вътрешна демокрация. Тези положителни изменения са възможни благодарение на разширяването на глобализационния процес през последните десетилетия. Обаче е нужно да се отбележи и че глобализацията поставя сериозни изпитания пред някои от класическите функции на политическите партии, а и пред самите политици естествено. В дисертацията се показва, че заради новите политически, икономически, културни и военни условия които глобализацията налага, представителната, управленската и законодателната функции на голяма част от политическите партии по света претърпяват еволюция. След като България е въввлечена и е част от глобализационния процес, то условията в нашата страна не са много по-различни от условията в другите страни. Съответно и родните политически партии не се различават особено от чуждестранните. Но не може да се отрече, че някои негативни тенденции и процеси са по-силно изразени.

Анализът в дисертацията доказва хипотезата, че политическите партии в глобалната ера се трансформират функционално и организационно, **като я превръща в теза.** Дисертацията разработва и обосновава неразработен проблем и така запълва „празно“ място в политологичната литература.

Приноси на дисертационния труд

1. Дисертационния труд представлява първо по рода си дисертационно изследване в българската политологична наука, систематизиращо научни изследвания, фокусирани върху ролята на глобализацията за трансформацията в същността, основните функции и организацията на политическите партии.
2. Концептуализирани и са изведени ключовите измерения на партийната динамика, върху които глобализацията оказва въздействие. Сред тях са появата на новите разделителни линии като космополитизъм срещу Партикуларизъм, печеливши срещу губещи от глобализацията и др..
3. Систематизирани са дигиталните способности, чрез които политическите партии достигат до гласоподавателите. Посочени са най-модерните тактики и инструменти, от които политическите партии се възползват в ерата на дигиталните комуникации.
4. Очертана е динамиката и природата на трансформацията на политическите партии в България и влиянието на глобализационните процеси върху нея както и тяхното място и роля в системата на политическите партии в Европейския съюз и в глобален план.

**Научни публикации по темата на
дисертационния труд**

Държавен суверенитет в ерата на глобализация,
NotaBene, Брой 37, 2017 г.

Предизвикателствата на глобалната епоха,
Докторантите в науката, Благоевград, 2018 г.

Технологии и тоталитаризъм, Годишник на катедра
„Философски и политически науки“, Благоевград, 2018 г.

Декларация за научна етичност:

Дисертационният труд **ТРАНСФОРМАЦИЯ НА ПОЛИТИЧЕСКИТЕ ПАРТИИ В УСЛОВИЯТА НА ГЛОБАЛИЗАЦИЯ** е авторски. При неговото разработване не са използвани в нарушение на авторските права чужди публикации и разработки без съответното позоваване и цитиране.

SOUTH-WEST UNIVERSITY "NEOFITRILSKI" – BLAGOEVGRAD

Faculty of Philosophy

Department of Philosophical and Political Sciences

**TRANSFORMATION OF POLITICAL PARTIES IN THE
CONDITIONS OF GLOBALIZATION**

AUTOREFERAT

of a doctoral dissertation

for the award of the educational and scientific degree "Doctor"

Higher Education Area: 3. Social, Economic, and Legal Sciences Professional

Direction: 3.3. Political Sciences

PhD Candidate:

Grigor Asenov Pashov

Scientific Advisor:

Prof. Dr. Boris Manov

BLAGOEVGRAD

2026

The dissertation was discussed and scheduled for defense before a scientific jury from the Department of Philosophical and Political Sciences at the Faculty of Philosophy of SWU "Neofit Rilski" – Blagoevgrad on April 8, 2026, Protocol No. ....

The dissertation consists of an introduction, three chapters, a conclusion, and references. The total volume of the dissertation is 141 pages, of which 135 are main text and 6 pages are literature. The bibliography contains 95 sources – in paper and electronic format, in Cyrillic and Latin scripts.

The public defense will take place on May 21, 2026, at 10:00 AM in Hall 412, Building 1 of SWU "Neofit Rilski". The defense materials are available to interested parties at the office of the Department of Philosophical and Political Sciences of SWU.

CONTENTS

I. General characteristics of the dissertation	4
Relevance of the research topic	4
Object, subject, and main hypothesis of the research	8
Goals and tasks of the research	8
Methodology and methods of the research	9
Research limitations	10
Scientific novelty of the dissertation	11
Scientific-practical significance of the research	11
II. Volume and structure of the dissertation	12
III. Content of the dissertation	12
IV. Conclusion	44
Contributions of the dissertation	47
Scientific publications on the topic of the dissertation	48
Declaration of scientific ethics	49

I. GENERAL CHARACTERISTICS OF THE DISSERTATION

Relevance and Significance of the Research

Today, more than ever, there is an increasing need to study globalization and its related processes. Globalization is a process of linking states and societies in economic, cultural, informational, and social aspects. Economic prerequisites are fundamental to the globalization process. Its development is supported by the collapse of major world empires, the adoption of liberal political regimes by most countries, and the creation of globalist organizations – UN, NATO, IMF, World Bank, WTO, and later the EU.

The peak of globalization occurred in the first two decades after the collapse of the USSR, as it managed to involve many territories previously inaccessible to it. During this time, globalization had no alternative. However, in the last decade, the process has met increasing resistance from nationally oriented elites and active citizens who believe countries are losing from globalization. Currently, there is a clash of interests between globalists and anti-globalists in the US, Western Europe, and the rest of the world.

This dissertation examines the development of political parties through the prism of the development of society as a whole – including economic, social, cultural, and digital processes. It tracks the transformation of political parties in the era of globalization, where the sovereignty of nation-states decreases, forcing them to adapt to external influences. Factors such as changes in the economy, finance, public and corporate governance, the spread of new information technologies, and the rise of social media are radically changing how parties and leaders communicate with voters.

Object, Subject, and Main Hypothesis

Object: Political parties.

Subject: The transformation of political parties in the conditions of globalization.

Main Hypothesis: In the stage of globalization, political parties undergo significant changes encompassing their essence, structure, functions, and role in contemporary society both nationally and globally.

Goals and Tasks of the Research

Goal: To outline the parameters of the transformations of political parties in the liberal political system caused by globalization.

Tasks:

- Prove the link between globalization and changes in political parties since the 1970s;
- Outline the characteristics of political party changes under globalization;
- Derive the main aspects of the new place and role of political parties in 21st-century societies, specifically in contemporary Bulgarian society.

Methodology and Methods

The methodology is based on an interdisciplinary approach using comparative-historical, inductive, and secondary methods (including analysis of documents, speeches, and existing research). The interdisciplinary approach is essential because politics does not exist in a vacuum; it must be understood alongside economics, sociology, and digital technologies.

I. GENERAL CHARACTERISTICS OF THE DISSERTATION

Relevance and Significance of the Study

Today, more than ever, the need to study globalization and its associated processes is growing. Globalization is a process of linking states and societies in economic, cultural, informational, and social aspects.

The economic prerequisites for the globalization process are fundamental. Its development is facilitated by the collapse of major world empires, the adoption of liberal political regimes by most countries, and the establishment of globalist organizations such as the UN, NATO, the IMF, the World Bank, the WTO, and later, the EU.

The peak of globalization occurred in the first two decades following the collapse of the USSR, as it managed to involve many territories previously inaccessible to it. During this time, circumstances were such that globalization had no alternative. In the last decade, the process has encountered increasing resistance from national-oriented elites and active citizens. Their perspective is that countries lose from globalization. Currently, there is a clash of interests between globalists and anti-globalists in the US, Western Europe, and the rest of the world. The outcome of this struggle could determine the world in which future generations will live and operate. Additionally, international conflicts and geopolitical tensions continue to influence the development of globalization.

This dissertation examines the development of political parties through the prism of the development of society as a whole and all economic, social, cultural, and—last but not least—digital processes. It also tracks the main transformation processes that political parties undergo during their development in the era of globalization, where the sovereignty of nation-states is declining, forcing them to adapt to external influences. Changes in the economy, finance, public and corporate governance, the spread of new information technologies, and the rise of social media are radically changing how political parties and leaders communicate with voters.

The global era signifies the emergence of a new political order—a global governance system—directly linked to global economic development. Political globalization is primarily characterized by the fact that various international organizations, rather than individual governments, play an increasingly leading role in deciding important political issues. In a globalized world, international problems cannot be solved unilaterally by specific political forces or governments. Globalization involves significant changes in the role of the nation-state and its power resources. More than ever, the question of the nation-state's place and identity is prominent; while its role is diminishing in favor of a global society, it will not disappear completely.

It is under these conditions that the development of political parties will be traced. Political parties perform numerous vital functions for the system to function. In the new global order, parties must transform to remain on the political stage and stay competitive. The dissertation presents the classical functions of both conservative and liberal parties and their transformation, alongside the interconnected relationship between party development, finance, the economy, and the influence of specific individuals on events.

To be competitive today, a party can rely less on mass membership and strict vertical chains of command. Modern parties are increasingly organizationally flexible and feature broader elements of internal democracy.

However, globalization also erodes the representative, managerial, and legislative functions of many parties. The transformation of both liberal and conservative parties is characterized by a shift toward populist platforms, blurring the traditional "left and right" divide.

As Bulgaria is part of the globalization process, conditions here mirror those abroad, with some negative trends being even more pronounced. This dissertation examines in detail the current state and transformation of the Bulgarian political system and its parties.

Object, Subject, and Main Hypothesis of the Study

Object of the study: Political parties.

Subject of the study: The transformation of political parties under the conditions of globalization.

Main Hypothesis: In the stage of globalization, political parties undergo significant changes affecting their essence, structure, functions, and role within modern society on both a national and global scale.

Goals and Objectives

Goal: To outline the parameters of the transformations of political parties within the liberal political system caused by globalization.

Objectives:

To prove the link between globalization and the changes in political parties since the 1970s.

To outline the characteristics of party changes under globalization.

To derive the main aspects of the new place and role of political parties in 21st-century society, specifically in contemporary Bulgarian society.

Methodology and Methods

The methodology is based on an interdisciplinary approach, utilizing the comparative-historical method, the inductive method, and a secondary method involving the analysis of documents, public speeches, and existing research.

Limitations of the Study

The dissertation focuses on democratic systems because it is within these conditions that: 1) the essence and activity of political parties unfold most fully; and 2) the transformations occurring within the current globalization process are most clearly manifested.

Scientific Novelty

The novelty lies in the fact that, for the first time in Bulgaria, it is investigated how the classical essence and functions of political parties change due to globalization, suggesting they should be reclassified by political science in a new way.

Scientific and Practical Significance

The results offer practical value by outlining possible paths for structural change in modern (including Bulgarian) political parties to increase their effectiveness in a globalized environment.

II. VOLUME AND STRUCTURE OF THE DISSERTATION

The dissertation consists of 151 pages, including a table of contents, introduction, three chapters, conclusion, bibliography (101 sources), and an appendix.

III. CONTENT OF THE DISSERTATION

Introduction (p. 4)

Chapter One: Globalization and Political Parties (p. 10)

1.1. General Characteristics of Globalization

1.2. Political Globalization (Concepts, Aspects, and Challenges to Democracy)

1.3. Political Parties (Origins, Essence, and Classifications)

Chapter Two: Transformation of Political Parties in the Era of Globalization (p. 52)

2.1. Defining the Concept of Transformation

2.2. Parties and Transformation

2.3. Transformations of Core Functions (Representation, Ideology, Management)

2.4. Organizational Transformation (Digitalization, Shift from Mass to Elite Parties, Horizontal Structures)

2.5. Parties: Decline or Adaptation?

Chapter Three: Transformation of Political Parties in Bulgaria (p. 110)

3.1. The Political System and Parties in Democratic Bulgaria

3.2. Bulgarian Parties in the Globalized Political System

3.3. Bulgarian Political Parties in the European Parliament

Conclusion (p. 133)

Bibliography (p. 136)

Introduction (Summary)

The introduction introduces the specific characteristics of parties and their transformation. It sets out the relevance, goals, objectives, object, subject, scientific problem, and hypotheses.

CHAPTER ONE. Globalization and Political Parties

This chapter examines theoretical aspects of global politics. It defines globalization and explains why the current period differs from the past in economic, communicative, and cultural terms. It explores how globalization forces institutions to adapt. Political parties shift from mass organizations with millions of voters to goal-oriented parties using elements of various ideologies to attract voters.

1.1. General Characteristics of Globalization

Modern globalization is shaped by the rapid development of capitalism. However, non-economic dimensions—such as the formation of a new global culture and a cosmopolitan society—are also vital. According to the Business Dictionary, globalization is a worldwide movement toward integration that assumes the opening of local perspectives toward an interdependent world.

1.2. Political Globalization

To analyze the transformation of parties, several ideological concepts are presented: Realism, Liberalism, Idealism, Neo-Marxism, Constructivism, and Feminism. Each offers a different lens on international relations.

A key aspect of political globalization is the rise of global social movements and NGOs that address world problems (human rights, equality, or regime change). Environmental globalization (climate change) is also a critical factor requiring collective global action.

1.2.3. Global Challenges to Democracy

Liberal representative democracy is in crisis. Sociological data shows declining trust in politicians and lower voter turnout, delegitimizing the system. Technology is a major driver of this decline, creating a complex socio-political environment for parties.

1.3. Political Parties

Parties must transform to remain competitive. Historically, classical parties emerged in the late 18th and 19th centuries with the rise of civil society and parliaments. They act as the primary mediators between civil society

and the state.

1.3.2. Essence of Political Parties

A political party is a complex social body. Modern parties rely on "rooting" themselves in society through rational and emotional connections with specific social groups.

1.3.3. Classifications

Parties are classified by their position in the political spectrum (Left, Right, Center) and ideology (Socialist, Liberal, Conservative).

CHAPTER TWO. Transformation of Political Parties in the Era of Globalization

2.1. Defining the Concept of Transformation

Transformation can be a planned or spontaneous process. In the era of globalization, parties have transformed primarily due to objective external reasons rather than a planned internal desire. Nevertheless, party elites carefully steer these processes through situation analysis, strategic planning, and adaptation to maintain their influence.

III. CONTENTS OF THE DISSERTATION

Introduction	p. 4
Chapter One. Globalization and Political Parties	p. 10
1.1. General Characteristics of Globalization	p. 10
1.2. Political Globalization	p. 16
1.2.1. Basic Concepts of Politics in the Era of Globalization	p. 16
1.2.2. Aspects of Political Globalization	p. 22
1.2.3. Global Challenges to Democracy	p. 30
1.3. Political Parties	p. 36
1.3.1. Emergence of Political Parties – History and Concepts	p. 37
1.3.2. Nature of Political Parties	p. 43
1.3.3. Classifications of Political Parties	p. 48
Chapter Two. The Transformation of Political Parties in the Era of Globalization	p. 52
2.1. Defining the Concept of Transformation	p. 52
2.2. Parties and Transformation in the Era of Globalization	p. 53
2.3. Transformations of the Core Functions of Political Parties	p. 58
2.3.1. Political Representation	p. 59
2.3.2. Ideological Function	p. 62
2.3.3. Managerial/Governance Function	p. 68
2.4. Organizational Transformation of Political Parties	p. 78
2.4.1. Digitalization	p. 78
2.4.2. From Mass Parties to a Renaissance of Elite Parties	p. 88

2.4.3. From Vertical Command Structure to Horizontal Structure	p. 91
2.5. Parties: Towards Decline or Adaptation?	p. 93
Chapter Three. Transformation of Political Parties in Bulgaria	p. 110
3.1. The Political System and Parties in Democratic Bulgaria	p. 110
3.2. Bulgarian Parties in the Globalized Political System	p. 121
3.3. Bulgarian Political Parties in the European Parliament	p. 126
Conclusion	p. 133
Bibliography	p. 136
Introduction	

The introduction provides an overview of the specific characteristics of parties and their transformation in the era of globalization. It outlines the relevance of the topic, the primary objective, tasks, object, and subject of the study. The scientific problem and research hypotheses are also established.

CHAPTER ONE. Globalization and Political Parties

The first chapter of the dissertation examines several fundamental theoretical aspects of global politics. A definition of globalization is provided, and an investigation is conducted into why Разбира се! Ето превод на текста на академичен английски език, подходящ за научна работа или презентация.

The present period is fundamentally different from all past eras in terms of economic, communicative, political, and cultural conditions. This explains why the process of globalization provokes, supports, and compels all economic and political institutions to adapt to incredibly fast-changing conditions. Under the conditions of globalization, political parties—both conservative and liberal—are also being transformed. There is a transition from mass parties with millions of voters to goal-oriented parties that utilize elements of various ideologies to attract voters.

1. General Characteristics of Globalization

The image of contemporary globalization is shaped by the rapid development and advancement of capitalism. Globalization is primarily the result of economic processes related to the development of capitalism. However, the non-economic dimensions of globalization should not be overlooked. It partly forms a new global culture, and therefore, we can speak of the creation of a cosmopolitan society.

The Business Dictionary defines globalization as follows: globalization is a worldwide movement toward economic, financial, trade, and communication integration. Globalization implies the opening of local and nationalistic perspectives to a broader view of an interconnected and interdependent world with the free transfer of capital, goods, and services across national borders. However, this does not include the completely unhindered movement of labor and, as some economists suggest, may harm smaller or fragile economies if applied indiscriminately (globalizationdefinition, 2019).

1.2. Political Globalization

1.2.1. Basic Concepts of Politics in the Era of Globalization

To analyze globalization and its influence on the development of political life—and specifically the transformation of political parties—it is necessary to present, albeit briefly, several basic ideological concepts of global politics. These are: realism, liberalism, idealism, neo-Marxism, constructivism, and feminism. Each concept has a different focus for understanding international relations and interpreting world events.

It is difficult to assume that only one of the above theories can provide an accurate and comprehensive answer to how international politics functions. Each contains a partial truth, and it can be concluded that the economic, political, and all other aspects of globalization are predetermined by numerous and complexly intertwined factors and actors. Cooperation, but unfortunately also conflict, are an inherent part of human nature. The theories discussed offer alternative explanations for similar events that lay the foundation of the globalization process.

1.2.2. Aspects of Political Globalization

The global era signifies the emergence of a new political order—a global governance system. Globalization in

the field of politics is mainly related to the fact that various international organizations, rather than individual governments, play an increasingly leading role in solving important political issues. In a globalized world, international problems cannot be solved unilaterally by specific political forces or governments. Globalization is associated with significant changes in the role of the nation-state and its power resources for governance. More than ever, the question of the nation-state's place and identity under the conditions of globalization is at the forefront. Under these conditions, the influence of nation-states decreases at the expense of the development of a global society. However, the role of the state will not disappear completely.

An important aspect of political globalization is social movements. Global social movements are generally linked to solving various world problems. Their activity is aimed at criticizing the policies of different international organizations and the policies of various governments. There are numerous NGOs—various organizations, many of which are not state-funded, while some are funded by government grants—that carry out non-profit public activities. Their work is aimed at protecting human rights and ensuring equality for every human being, but they may also pursue the overthrow of political regimes. Social movements manifest in various forms, one of which is the protest movement—for example, against global warming, against G7 summits, or against EU meetings related to immigration issues, etc.

No less important are the movements related to the environmental problems posed to humanity by globalization. In the modern world, problems arising in all areas of life must be solved through joint efforts because they are common problems affecting all of humanity, such as environmental protection and global warming. Humanity must change its mindset and actions to preserve the environment. It is necessary to conduct in-depth research into ecological globalization (global climate change).

1.2.3. Global Challenges to Democracy

In the contemporary era, democracy faces serious global challenges. Rise and fall are processes that accompany any complex political organization—empire, state, political party, or political regime. The political system of liberal representative democracy is established almost globally; however, as evident from numerous sociological surveys and election results even in the most developed Western countries, fewer citizens trust politicians and participate in elections, which delegitimizes the system. A number of factors in the global era are decomposing it relentlessly and irreversibly. In practice, this system is already in a state of crisis, conditioned by various factors, one of the main ones being the rise of technology (Geddes, 2019).

In summary, what has been said so far shows that a process of reducing the democratic nature of the global political system is taking place, placing political parties in a new and complex socio-political environment for their existence and functioning.

1.3. Political Parties

Political parties perform many important functions for the functioning of the system rightfully called democracy. Under the conditions created by the process of globalization, which all contemporary political parties face, they must transform to remain on the political stage and be politically competitive.

1.3.1. Emergence of Political Parties – History and Concepts

Translation in English

During antiquity, the Middle Ages, and the Renaissance, political struggles for power took place, but they occurred primarily between different social estates and circles; the partisan basis had not yet emerged. During these periods, political circles and assemblies were formed, but not parties in the modern sense of the word. It is generally accepted that the creation of classical political parties began with specific changes in power structures, society, and ideas during the late 18th and 19th centuries. With the revolutions and progressive ideas of the Modern Era, the contours of civil society were formed, the system of political institutions (parliaments and presidential institutions) began to function, and the conditions for creating classical-type parties were established. Political parties differ from political factions because they are organized and possess their own ideologies, programs, and structures, which distinguish them from ordinary political struggles and groupings (Manolov, 2015). With their emergence, classical political parties transformed into organizations and became institutions of the democratic system. They are entrusted by societies with the mission to express and defend various political ideologies and interests through democratic means. Parties play a central role in administrative decision-making within the democratic system. A necessary condition for a system to be democratic is the existence of party pluralism. In democratic societies, "parties are the primary intermediary between civil society and the state, accumulating and transmitting the diverse interests of various social groups to political power through free and democratic elections. It is precisely this important link between elections and parties that turns them into an essential theoretical problem with a distinct place in the democratic political process" (Manolov, 2015).

1.3.2. Essence of Political Parties

The concept of the political party defines it as a complex social body. A. Todorov examines the party both in a narrow sense—as an organization with permanent membership and assigned roles—and in a broader sense, which includes the party's electorate. He points out that political parties are subject to a trend of differentiation both within their membership base and within the party elite. Gradually, the party elite acquires more power and independence, leading to the formation of party oligarchies that control the organization.

The connection between modern political parties and the society in which they function plays a vital role. This is established through the "implantation" or "rooting" of the party and involves contact with specific social groups. The connection can be based on both rational and emotional factors, including an active presence in the community, familiarity with party leaders, acceptance of party values, and knowledge of the party program. Todorov believes that no parties are accepted by the entire society as exponents of its collective views. Each party has clearly defined fields of political influence in society and is viewed positively or negatively by different social groups. The party's connection with society is based on the sympathies and predispositions of the respective audience to accept and react to party messages (Todorov, 2012).

1.3.3. Classifications of Political Parties

When it comes to the classification of parties, one of the most important criteria is their position in the political spectrum. This means that parties differ according to their ideological, political, and politico-economic positions. For example, parties can be classified as left, right, centrist, conservative, liberal, social-democratic, and others, depending on their political views and values. These political differences reflect the preferences and interests of various groups and communities in society.

The next most frequently used classifier for political parties is ideology. Left-wing political parties promote socialist or liberal ideologies, meaning they are aimed at the broad masses of society because, in many countries, citizens from lower social strata predominate and require political parties to express their interests. Socialist parties advocate for a more equitable (in their view) distribution of wealth in the national economy, achieved by increasing taxes on the wealthy strata of society and directing funds toward the poorer ones; this requires active state intervention in the economy. Liberal parties (considered "right-wing" in Bulgaria) specifically focus on protecting the rights and freedoms of the individual in society—they emphasize the individuality of every person, their needs and requirements, and the lack of necessity for market control and social redistribution.

On the right of the political spectrum are political parties that profess conservative and nationalist political ideologies. Conservative parties strive to protect the interests, and consequently the votes, of many representatives of the middle class, civil servants, business representatives at various levels, landowners, and other more financially secure members of society. Conservative parties are proponents of a stricter hierarchy in society and the family; they advocate for fewer social transfers to individuals and social strata that they believe do not contribute sufficiently to the development and prosperity of society.

CHAPTER TWO. The Transformation of Political Parties in the Era of Globalization

2.1. Defining the Concept of Transformation

Transformation as a process refers to the changes and development that occur in various contexts—personal, organizational, social, or economic. The main aspects include:

Transformation can occur as a planned process, meaning there is an understanding of what is being strived for after the transformation, or as a spontaneous process, where the transformation happens without being planned or pursued. In the era of globalization, political parties have undergone transformations for objective reasons rather than due to a planned pursuit.

However, even if the transformations of political parties on a global scale were not planned, party elites have carefully guided these processes to preserve the significance and influence of their organizations. Achieving this has required, and continues to require, a multitude of actions:

Analysis of the current state and assessment of the present situation: These are key to realizing the needs for change or the facts of the change that has occurred.

Strategies and planning (when it is possible to guide the processes): Developing a plan that describes how to achieve the desired changes.

Implementation of changes: Carrying out the envisioned strategies and adapting the process to new

conditions.

Evaluation and adaptation: Monitoring progress and being ready for corrections if necessary.

Throughout different historical eras, transformational processes—driven by the renewal of the consciousness of broad social strata—have often served humanity in its advancement toward progress (Norris, M., 2011).

Разбира се! Ето превод на предоставения текст на академичен английски език, запазващ оригиналната номерация и терминология:

2.2. Parties and Transformation in the Era of Globalization

The transformation of political parties manifests as a shift from being national institutions to becoming increasingly globalist. Almost every modern party contains within its structures both nationally oriented and globalist factions.

2.3. Transformations of the Core Functions of Political Parties

Under the influence of globalization, political parties have fundamentally changed and no longer perform their historical functions in the classical manner. They are adapting to the political and economic systems reshaped by global processes. Some of the functions of political parties are being redefined.

2.3.1. Political Representation

In democratic societies, political parties are tasked with the mission of acting as intermediaries between citizens and the state. Political representation lies at the heart of liberal democracies. Whether democracy is understood as "rule by the people" or as effective public control over political destiny, representation is the means of realizing the democratic idea of giving people a voice within sovereign states. Thus, from a normative perspective, there should be a causal link between the interests of citizens and the political decisions of their representatives. Elections are the primary event establishing this causal link between the desires of the people and the acts of governing representatives. However, how and whom citizens elect varies significantly across different democracies.

Given the severe challenges facing democratic representation, parties have proven to be adaptive organizations that attempt to align their strategies with the consequences arising from the pressure of these exogenous shocks. The political situation in countries most affected by economic crises appears far from stable; however, at the same time, the capacity of national political systems to absorb the stress caused by the crisis should not be underestimated. During times of crisis, parties are heavily tested, yet they possess the stability and means to withstand the impact, and expectations regarding their capacity for adaptation appear justified.

In the era of new political and social realities, political parties are transforming their organizational and ideological functions, where collective structures are being replaced by leaders. The role of collective bodies is diminishing in favor of individual decision-making. Parties are increasingly transforming into digital organizations utilizing social networks.

2.3.2. Ideological Function

Political ideology is a set of ideas, beliefs, values, and opinions exhibiting a recurring pattern, which competes—both intentionally and unintentionally—with rival political ideologies to provide action plans for creating public policy in an attempt to justify, explain, contest, or change the social and political arrangements and processes of a political community (M. Freedman, 2001). Political ideology is a system of principles that serve as the foundation for political action.

2.3.3. Managerial (Governing) Function

No less important and inextricably linked to the previously discussed functions is the parties' participation in state governance. Through their political ideologies, parties disseminate the ideas of the people whose interests they protect. They present these ideas as being as universal as possible to attract a larger electorate. Through their participation in state power, they can implement their ideologies in actual political practice. The degree of implementation results from a vast complex of factors. Participation in power should not be an end in itself, as it is the most vital tool for protecting and expressing specific public interests.

In the era of globalization, the governing function of political parties is also undergoing a very significant transformation. The emergence of increasingly united global political "families" capable of collective action is a reality, made possible by the expansion of global trade, political, and military alliances, and institutions with worldwide reach. One of the most important existing spaces for transnational party formation is the European Parliament.

In the era of globalization, the following trends are observed regarding the governing function of national political parties:

Reduction of key governing functions compared to the classical period of parties prior to globalization.

Increased legal binding: National political parties are, to a much greater extent, bound in their legislative activities by the treaty obligations of their respective countries and by increasingly influential global and international state and non-state actors. For EU countries, this includes the influence of European legislation and actual political practice.

Parties must develop new political leaders capable of navigating changes in political life and party functions, specifically:

The ability to use new technologies in party activities;

The ability to account for the activity of the electorate and the party grassroots within these technologies;

Accounting for and adapting to changed relationships between local and central party structures, as well as the reluctance toward membership and voting;

Communicating with external factors whose influence is increasing.

In conclusion: The governing function of political parties in the global era remains, but it is reduced to varying degrees compared to the pre-globalization era. This is because political parties must comply not only with national constitutions in their governing powers but also with a range of international organizations, alliances, agreements, and treaties.

2.4. Organizational Transformation of Political Parties

Political parties in the global era are also undergoing significant organizational transformations. Modern political parties function quite differently than they did a few decades ago, largely due to the proliferation of digital technologies.

2.4.1. Digitization

One of the new conditions imposed by globalization is the ubiquitous spread of digital technologies in all spheres of life. Political parties strive to take maximum advantage of this process and outpace their competitors in the field of information technology to secure political gains.

Hristo Prodanov analyzes this modern trend in his book *Digital Politics*:

In the global era, important trends are occurring in the development of political ideologies and the influence of mass media upon them. Newspapers, radio, television, and the internet play a vital role in the formation, dissemination, and alteration of ideologies. In the 18th and 19th centuries, newspapers were a primary factor in the emergence of secular ideologies such as liberalism, conservatism, socialism, and communism. With the advent of radio and television in the 20th century, new tools for propagating ideologies emerged, capable of reaching mass audiences and shaping public opinion. Simultaneously, these media contributed to the blurring and transformation of traditional ideologies, allowing for greater pluralization and the emergence of new players.

With the rise of the internet and social media, the process of transformation and fragmentation of ideologies has intensified. These processes are also influenced by globalization, which opens doors to broader access to information and interaction between different cultures. Consequently, politicians are forced to adapt to these new challenges and opportunities in communicating with citizens (Prodanov, H., 2010).

Regarding how the internet transforms political parties, the following conclusions can be drawn:

Parties utilize digital communication to engage directly with voters; large parties in major countries can now communicate with a global audience.

Parties no longer require massive structures or memberships to maintain cumbersome vertical chains of command. Today, leaders communicate with the party core and voters directly; chains of command in modern parties are horizontal.

Parties use these technologies to present their views via social networks for direct connection.

2.4.2. From Mass Parties to a Renaissance of Elite Parties

Mass parties emerged as a counterweight to the elite political system of the 18th and 19th centuries in Western Europe. This happened gradually following the abolition of property and educational requirements for voting.

2.4.3. From Vertical to Horizontal Command Structures

Due to declining membership, political parties are forced to close numerous party clubs and local organizations. This necessitates a shift from vertical to horizontal command systems, made possible by digital technologies that allow party leaders to send messages directly to voters. Horizontal structures also offer a positive opportunity for parties to improve their level of internal party democracy.

2.4.4. Parties: Decline or Adaptation?

Whether parties are declining or adapting is a matter of debate. Todor Tanev notes that Arthur Schlesinger called the decline of parties a "myth." Proponents of the adaptation theory argue that parties are stronger than ever due to increased competition. Conversely, scholars like Jack Straw believe parties are seriously degrading due to changes in funding. However, it is undeniably true that political parties perform functions that can hardly be duplicated; they are "monopolists" in the political process. According to Georgi Karasimeonov, parties play a fundamental role in:

Forming and articulating the interests of significant social groups;

The process of political communication;

Political recruitment of leaders;

Strategic decision-making related to state governance;

Motivating and mobilizing political participation;

Achieving political integration of social groups;

Legitimizing and stabilizing the political system.

CHAPTER THREE. Transformation of Political Parties in Bulgaria

3.1. The Political System and Parties in Democratic Bulgaria

Bulgaria has never been isolated from the processes of economic and military globalization following World War II. Despite being behind the "Iron Curtain," the country maintained diplomatic, economic, and cultural ties with almost the entire world. Membership in the Comecon (CMEA) did not restrict the country from trading with Western nations. The changes after 1989 placed the country in a new environment. The political regime shifted from totalitarian to democratic, and the foreign policy orientation pivoted from East to West. This allowed Bulgaria to be attracted to and integrated into global structures, as well as economic and political alliances.

In the era of globalization, the primary priority of political parties is to express and defend the political will of citizens at the national level. To achieve this, they must navigate a complex global environment among numerous political and economic actors and factors (international organizations, party families, NGOs, global corporations, and states striving for world hegemony). In reality, political parties in Bulgaria strive to manage this balancing act between national interests and the requirements imposed by the global foreign policy environment.

Political parties in recent Bulgarian history emerged in parallel with the return to liberal democracy. Consequently, our parties are political institutions with only a few decades of experience and tradition, lacking the centuries-old experience of their counterparts in the West. The first party system was characterized by intense competition between the Union of Democratic Forces (SDS) and the Bulgarian Socialist Party (BSP). In this initial stage of representative democracy, a "fragmentation" of parties was observed due to societal enthusiasm for the new political system and the opportunity for personal participation in the country's politics. Parties were established using the names of classic parties from the past, such as the BSDRP, BZNS – Nikola

Petkov, the Democratic Party, BZNS – Vrabcha, the Liberal Democratic Party, and others. Additionally, parties emerged from resistance movements against the totalitarian regime. Many of these liberal parties joined an alliance to form the SDS, becoming a significant factor in the country's politics. On the other hand, the BSP advocated for the preservation and development of socialism, but through democratic means and according to the rules of the new system.

The core political activity of the new democratic parties was aimed at conducting legislative and economic reforms to build and develop a "new Bulgaria" in the Western image. The transition involved moving toward private ownership of the means of production, a free market, economic initiative, and the protection of competition and free choice. However, many of the messages from these new parties were directed toward the past and the struggle against the totalitarian regime.

The transition concluded during the second party system when Bulgaria became a member of NATO and the European Union. By this time, the country was fully transformed politically and economically, becoming part of the globally widespread system of liberal democracy and the so-called "international community" formed around Western rules and values. A trend for political parties during this period was their increasing tendency to align not with preliminary party programs, but with the immediate demands of voters in a given situation. This is a process of rapid situational response triggered by the conditions of globalization, a characteristic also seen in parties in other countries. A certain "crisis of representation" also began to emerge. Processes involving forms of democratic practice through direct public participation exist. A trend for Bulgarian parties is their transformation into strongly leader-oriented organizations; even if their initial design was different, the party ends up expressing the views of its leaders. This is observable in the major parties significant to the country's politics after 2001—NDSV, Ataka, BSP, and DPS.

3.2. Bulgarian Parties in the Globalized Political System

A characteristic of the Bulgarian political system in the global era following the democratic changes is that political parties have proven to be very short-lived organizations, managing to remain united and under the same name only for the duration of one or a few elections. This demonstrates that these parties were temporarily assembled by the fleeting interests of a few individuals with financial means or broader social circles, but without a belief in values that would sustain them in these political organizations for the long term. To date, there are only three continentally represented political parties in Bulgaria that have withstood the test of time: the BSP, the DPS, and the GERB party (founded in 2006), which has managed to maintain its strong organization even during periods of non-participation in government. A noticeable trend in the third party system is the continued decline in results for the BSP and other socialist parties. The BSP appears to be in a constant state of internal conflict and leadership battles. This once-powerful leftist force has failed to propose modern social policies or re-engage the public's interest.

The negative trend of corruption scandals and the public perception of widespread high-level corruption persists. GERB continues to hold a leading position in elections, which have become more frequent due to the acute political crisis. It seems that the party's political competitors have failed to find the right strategy to change this trend.

In addition to the most enduring political parties, there are relatively new parties that have successfully entered parliament over the last few elections. Some have achieved impressive results despite—or perhaps because of—the trend of decreasing voter turnout in the country.

As of early 2026, a new political coalition, "Progressive Bulgaria," is running in the upcoming elections. The formation does not define itself as left or right, seeking broader civic trust instead.

3.3. Bulgarian Political Parties in the European Parliament

The activity of Bulgarian political parties in the European Parliament is a vital part of the country's political life. Bulgaria has representatives in the European Parliament who work on various issues related to European Union policy. Bulgarian parties send representatives who participate in various committees and parliamentary sessions. They engage with the critical issues of the day, such as economic policy, justice, migration, and climate change. Bulgarian MEPs often work in coalitions with colleagues from other member states to defend Bulgaria's interests and influence EU legislation to a certain extent. Bulgarian parties in the European Parliament also reflect national politics, often attempting to push for solutions that meet the interests of Bulgarian citizens (www.europarl.europa.eu).

Modern Bulgarian political parties do not differ from other democratic parties in terms of function or organizational structure. Bulgarian parties are institutions of the democratic system, meeting the requirements of

their time.

Globalization is a process that standardizes economic standards, political understandings (as we find political like-mindedness not only within our own country but globally), and, at certain levels, culture (sharing a common consumer culture). Nonetheless, humanity remains divided by race, religion, values, customs, and traditions.

The global era is characterized by an ever-growing and expanding socio-economic cleavage.

In order to keep pace with these changed conditions, political parties are undergoing a real transformation in the global era, making a powerful entry into the digital age. They leverage scientific advancements to conduct more effective propaganda and to organize more easily and efficiently. To remain competitive in the global era, a party can no longer rely solely on mass membership and rigid vertical chains of command. Contemporary parties are increasingly flexible in their organization and exhibit broader elements of internal democracy. These positive changes have been made possible by the expansion of the globalization process in recent decades.

However, it must be noted that globalization also poses serious challenges to some of the classical functions of political parties, as well as to the politicians themselves. This dissertation demonstrates that due to the new political, economic, cultural, and military conditions imposed by globalization, the representative, managerial, and legislative functions of many political parties worldwide are undergoing an evolution. Since Bulgaria is involved in and is a part of the globalization process, the conditions in our country do not differ significantly from those in other nations. Accordingly, domestic political parties do not differ greatly from foreign ones. Nonetheless, it cannot be denied that certain negative trends and processes are more pronounced here.

The analysis in this dissertation proves the hypothesis that political parties in the global era are transforming functionally and organizationally, thereby establishing it as a thesis. This dissertation addresses and substantiates an underdeveloped issue, thus filling a "gap" in the political science literature.

Contributions of the Dissertation

This dissertation represents the first study of its kind in Bulgarian political science to systematize research focused on the role of globalization in transforming the essence, core functions, and organization of political parties.

The key dimensions of party dynamics influenced by globalization have been conceptualized and identified. These include the emergence of new dividing lines such as Cosmopolitanism vs. Particularism, globalization "winners" vs. "losers," etc.

The digital methods through which political parties reach voters have been systematized. The most modern tactics and tools utilized by political parties in the era of digital communications are highlighted.

The dynamics and nature of the transformation of political parties in Bulgaria are outlined, alongside the impact of globalization processes on this transformation and their place and role within the EU party system and on a global scale.

Scientific Publications on the Dissertation Topic

State Sovereignty in the Era of Globalization, *NotaBene*, Issue 37, 2017.

Challenges of the Global Age, *PhD Students in Science*, Blagoevgrad, 2018.

Technologies and Totalitarianism, *Yearbook of the Department of Philosophical and Political Sciences*, Blagoevgrad, 2018.

Declaration of Research Ethics

The dissertation titled TRANSFORMATION OF POLITICAL PARTIES IN THE CONDITIONS OF GLOBALIZATION is an original work. In its development, no third-party publications or works have been used in violation of copyright without the appropriate